

Mgr. Matěj Papoušek

Státní zastupitelství

Orgán veřejné žaloby

Trestní řízení

- ▶ Součást veřejného práva
 - ▶ (x občanskoprávní a správní soudnictví)
- ▶ Trestný čin – právo hmotné
 - ▶ Zák. 40/2009 Sb. Trestní zákoník
- ▶ Trestní řízení – právo procesní
 - ▶ Upravuje především zák. č. 141/1961 Sb. O trestním řízení soudním (trestní řád)
 - ▶ Zák. č. 218/2003 Sb. (o soudnictví ve věcech mládeže)
 - ▶ Zák. č. 45/2013 Sb. o obětech trestných činů
 - ▶ Zák. č. 283/1993 Sb. O státním zastupitelství

Trestní zákoník

- ▶ Základní trestní předpis
 - ▶ Účinný od 1. 1. 2010
 - ▶ Skládá se z:
 - 1) Obecné části
 - ▶ Základní zásady trestního práva
 - ▶ Obecná ustanovení (definice trestů atd.)
 - ▶ Výkladová ustanovení (definice dalších pojmů)
 - 2) Zvláštní části
 - ▶ Jednotlivé „skutkové podstaty“
 - ▶ Rozdělen na celkem XIII hlav podle chráněných objektů
 - ▶ Např. § 140 vražda nebo § 417 ublížení parlamentáři
 - 3) Přejícná a závěrečná ustanovení
-

Trestní řád

- ▶ Základní procesní předpis trestního práva
- ▶ Zákon pochází z roku 1961!
- ▶ Upravuje „*postup orgánů činných v trestním řízení tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona spravedlivě potrestáni.*“ (§1 TŘ)
- ▶ Mnohokrát novelizován
- ▶ Struktura dosti komplikovaná – kvůli novelizacím a zaváděním nových typů řízení do původního kodexu
- ▶ (mluví se o novém)

Orgány činné v trestním řízení

▶ Policejní orgán

- ▶ Policie ČR

- ▶ GIBS – generální inspekce bezpečnostních sborů

- ▶ Pověřené orgány Vězeňské služba ČR

- ▶ Pověřené orgány Vojenská policie ČR

- ▶ Pověřené orgány BIS; ÚZSI; Vojenského zpravodajství

- ▶ Pověřené orgány Celní správy ČR

▶ Státní zastupitelství

▶ Soud

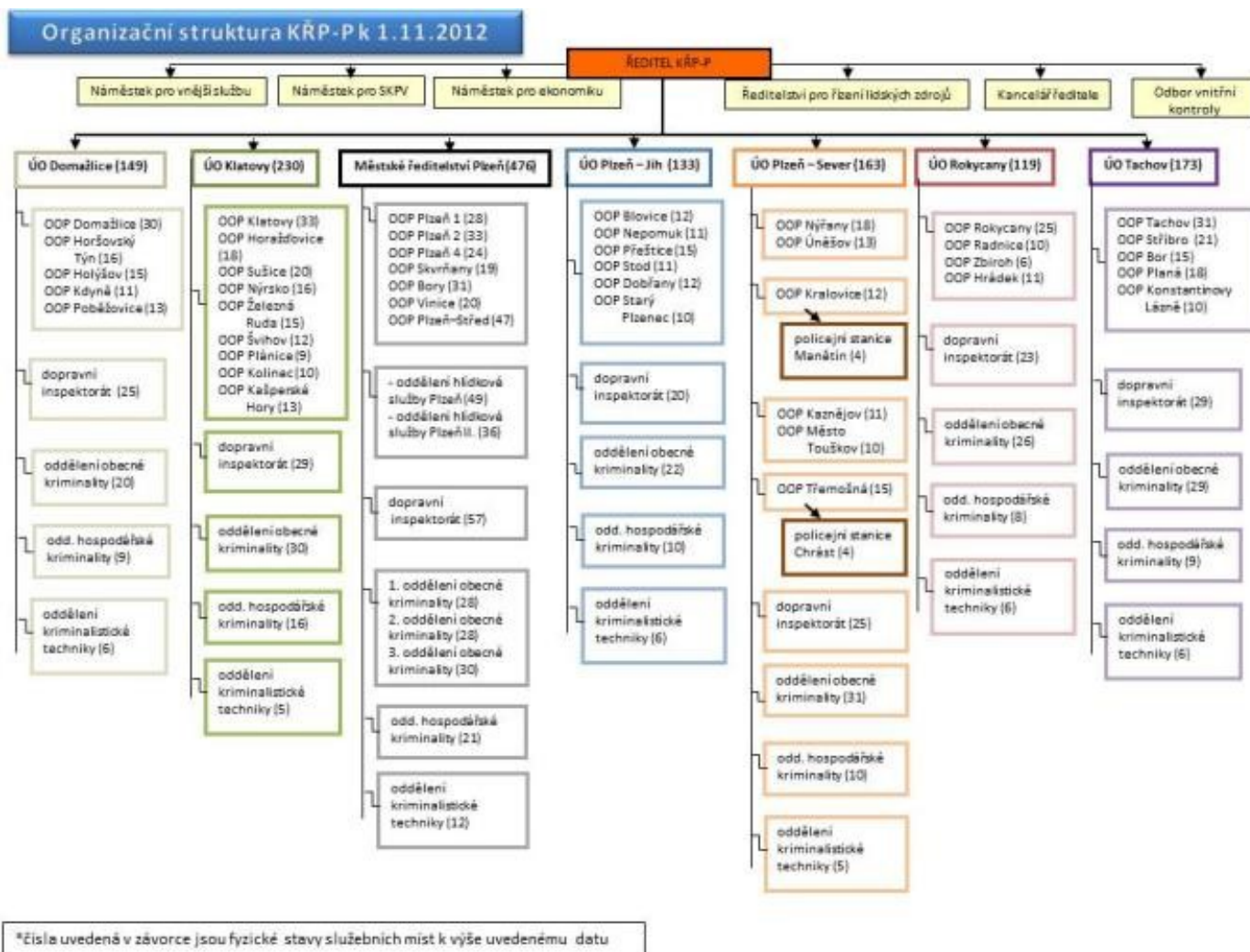

Policie ČR – organizační složky

- ▶ Policejní prezidium
- ▶ Celostátní útvary
 - ▶ Kriminalistický ústav Praha
 - ▶ Národní protidrogová centrála
 - ▶ Cizinecká policie
 - ▶ Útvar odhalování korupce a finanční kriminality SKPV
 - ▶ Útvar pro odhalování organizovaného zločinu
 - ▶ Útvar pro ochranu ústavních činitelů
 - ▶ Útvar rychlého nasazení
- ▶ Krajská ředitelství policie
 - ▶ Územní odbory
 - ▶ Obvodní oddělení PČR
 - ▶ Dopravní inspektorát
 - ▶ SKPV – odbor obecné kriminality
 - Oddělení obecné kriminality
 - Oddělení hospodářské kriminality

Policie ČR – struktura KŘP-P

Místní příslušnost

- ▶ **Kde se bude jednat (vyšetřovat, dozorovat, soudit)?**

- ▶ § 18 trestního řádu:

Odst. 1: *Řízení koná soud, v jehož obvodu byl trestný čin spáchán*

Odst. 2: *Nelze-li místo činu zjistit nebo byl-li čin spáchán v cizině, koná řízení soud, v jehož obvodu obviněný bydlí, pracuje nebo se zdržuje; jestliže se nedají tato místa zjistit nebo jsou mimo území České republiky, koná řízení soud, v jehož obvodu čin vyšel najevo.*

Místní příslušnost

Věcná příslušnost

- ▶ **U kterého stupně soudu se bude věc soudit?**
- ▶ Soustava státních zastupitelství kopíruje věcnou příslušnost soudů
- ▶ Obecná příslušnost v prvním stupni je daná okresním soudům
- ▶ Krajský soud koná v prvním stupni:
 - ▶ Pokud zákon stanoví trest min. 5 let
 - ▶ Vyjmenované TČ, i když je trest i pod 5 let
 - ▶ Zabití, vraždy novorozence, ...
 - ▶ TČ v souvislosti s investičními nástroji na regulovaném trhu (akcie na burzách)
 - ▶ TČ týkající se pravidel hospodářské soutěže
 - ▶ Sabotáže, vyzvědačství...

Soustava státního zastupitelství

- ▶ Kopíruje soudní soustavu v ČR
- ▶ 4 stupně
 - ▶ Okresní státní zastupitelství
 - ▶ Př. Obvodní státní zastupitelství pro Prahu I.
 - ▶ Městské státní zastupitelství v Brně
 - ▶ Krajská státní zastupitelství
 - ▶ Městské státní zastupitelství v Praze
 - ▶ Vrchní státní zastupitelství
 - ▶ V Praze a Olomouci
 - ▶ Nejvyšší státní zastupitelství

Městské státní zastupitelství v Brně

Vrchní státní zastupitelství v Olomouci

Nejvyšší státní zastupitelství

Státní zastupitelství

- ▶ Upraveno v čl. 80 Ústavy ČR
 - ▶ Součást moci výkonné
- ▶ Zák. č. 283/1993 Sb. O státním zastupitelství
- ▶ Vyhl. č. 23/1994 Sb. O jednacím řádu státního zastupitelství
- ▶ Další předpisy a obecně závazné pokyny NSZ

- ▶ Organizační složka státu - § 3 zák. 219/2000 Sb. o majetku ČR
 - ▶ Není právnickou osobou
 - ▶ Je účetní jednotkou
 - ▶ „Nadřízeným orgánem“ je Ministerstvo spravedlnosti

Státní zastupitelství - působnost

▶ Definuje § 4 zák. o státním zastupitelství

Odst. 1

- a) Je orgánem **veřejné žaloby** v trestním řízení a plní další úkony vyplývající z tr. Řádu,*
- b) Vykonává dozor nad dodržováním právních předpisů v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranné léčení, zabezpečovací detence, ochranná nebo ústavní výchova, a v jiných místech, kde je podle zákonného oprávnění omezována svoboda,*
- c) Působí v jiném než trestním řízení, (civilní působnost SZ)*
- d) Vykonává další úkony, stanoví-li tak zvláštní zákon*

Odst. 2

... podílí se na prevenci kriminality a poskytování pomoci obětem trestných činů.

Role státního zástupce

- ▶ V přípravném řízení
 - ▶ Garantem zákonnosti přípravného řízení
 - ▶ Dozor nad úkony policejního orgánu
 - ▶ Může policejnímu orgánu dávat závazné pokyny
 - ▶ Může sám vést vyšetřování
- ▶ Může jako jediný podat obžalobu
- ▶ V řízení před soudem
 - ▶ Je stranou sporu (kontradiktornost tr. řízení)
 - ▶ Vystupuje na straně veřejného zájmu chráněného zákonem (tedy ne státu)
 - ▶ Navrhuje důkazy v neprospěch (ale může i ve prospěch obžalovaného!)

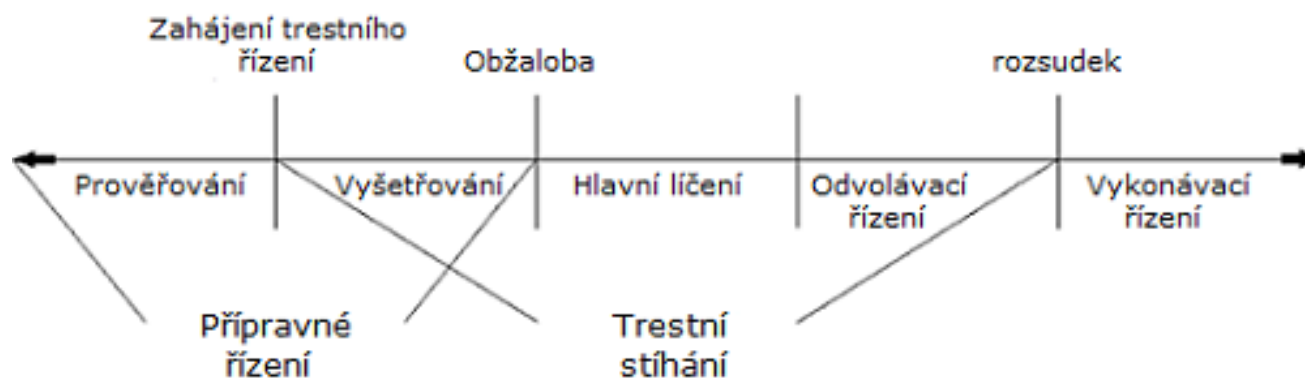

Stádia trestního řízení

- ▶ Přípravné řízení
 - ▶ Prověřování
 - ▶ Vyšetřování
- ▶ Řízení před soudem
 - ▶ Předběžné projednání obžaloby
 - ▶ Hlavní líčení
 - ▶ Řízení o opravných prostředcích
 - ▶ Vykonávací řízení

Stádia trestního řízení

Zdroj: www.nsz.cz

Významné okamžiky trestního řízení

- ▶ Zahájení úkonů trestního řízení (prověřování)
- ▶ Zahájení trestního stíhání (obvinění)
- ▶ Obžaloba (konec přípravného řízení)
- ▶ Právní moc rozhodnutí soudu
- ▶ Vykonatelnost rozhodnutí
- ▶ Nástup trestu
- ▶ Výkon trestu
- ▶ (osvědčení)

V soudní síni

Přípravné řízení

- ▶ Vede příslušný policejní orgán
- ▶ Může být užito:
 - ▶ Vazby
 - ▶ Odnětí věci
 - ▶ Zajištění
 - ▶ Peněžních prostředků na účtu u banky
 - ▶ Cenných papírů
 - ▶ Nemovitosti
 - ▶ ...
 - ▶ Domovní a osobní prohlídka
 - ▶ Zadržení a otevření zásilek, jejich změna a sledování
 - ▶ Odposlech a záznam telekomunikačního provozu
 - ▶ Předběžná opatření

Přípravné řízení

- ▶ Jednota žalovaného skutku
- ▶ Právní kvalifikace se může měnit
- ▶ Pokud se jedná o dalším skutku, je třeba pro něj sdělit obvinění
- ▶ Možná nutná obhajoba
- ▶ Případné uvalení vazby na obviněného
- ▶ Provádění neopakovatelných úkonů

Řízení u soudu

- ▶ **Předběžné projednání obžaloby**
 - ▶ Následuje po podání obžaloby
 - ▶ Soud posuzuje obžalobu – zda je podkladem pro další řízení
- ▶ **Hlavní líčení**
 - ▶ Nejdůležitější část trestního řízení
 - ▶ Rozhoduje se o vině a trestu obžalovaného
 - ▶ Provádí se dokazování
 - ▶ Zásada vyšetřovací
 - ▶ Zásada volného hodnocení důkazů
 - ▶ Zásada veřejnosti
 - ▶ Stálá přítomnost všech členů senátu
 - ▶ Státní zástupce je procesní stranou

Konec řízení u soudu

- ▶ Soud vyhlásí rozsudek – odsuzující, zprošťující
- ▶ Soud může také
 - ▶ Zastavit trestní stíhání
 - ▶ Přerušit trestní stíhání
 - ▶ Postoupit věc jinému příslušnému orgánu (nejčastěji přešupek)
 - ▶ Podmínečně odložit trestní stíhání
- ▶ Odvolací řízení
 - ▶ Rozhoduje „nadřízený“ soud – vyhoví nebo jej zamítne
 - ▶ Soud prvního stupně je vázán právním názorem soudu odvolacího

Řízení o opravných prostředcích

- ▶ Odvolání – proti rozsudku
- ▶ Stížnost – proti usnesení
 - ▶ V přípravném řízení rozhoduje o stížnostech proti postupu Policejního orgánu státní zástupce
- ▶ Odpor – u vydaného trestního příkazu
- ▶ Dovolání
- ▶ Stížnost pro porušení zákona
- ▶ Obnova řízení

Opravné prostředky

- ▶ Po rozhodnutí soudu v prvním stupni lze podat odvolání (do 8 dnů od doručení) – odkladný účinek
- ▶ Odvolání proti rozhodnutí:
 - ▶ Okresního soudu – Krajský soud
 - ▶ Krajského soudu – Vrchní soud
- ▶ Mimořádné opravné prostředky – nemají odkladný účinek
 - ▶ Dovolání – Nejvyšší soud ČR
 - ▶ Stížnost pro porušení zákona
 - ▶ Obnova řízení (2 fáze)
- ▶ Může podat obžalovaný i státní zástupce (ve prospěch i v neprospěch)

